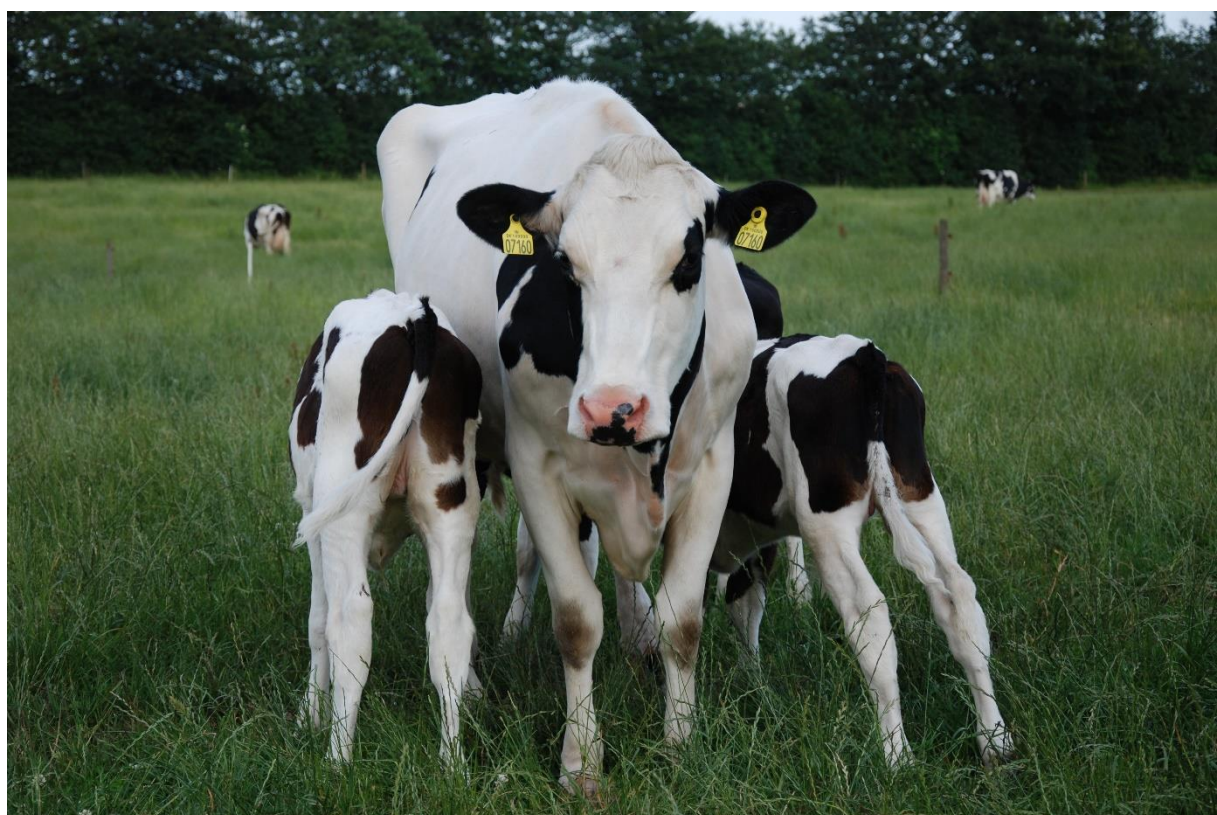

Sygdomsregistreringer relateret til parasit- ter i økologiske og konventionelle kvæg

Notat baseret på datatræk lavet i 2024 af SEGES Innovation

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

STØTTET AF

Kvægafgiftsfonden

Kontakt

Maja W. Bertelsen, ICOEL
mabe@icoel.dk

Jørgen Nielsen, SEGES Innovation
jni@seges.dk

Introduktion

En række managementmæssige forhold adskiller sig mellem konventionelle og økologiske kvægbrug, særligt med hensyn til afgræsning, og i dette notat sammenholdes sygdomsregistreringer relateret infektion med parasitter fra hver af de 2 produktionssystemer. Der er yderligere lavet en simpel opdeling i grupper baseret på bedriftstype og alder.

Materialer og metoder

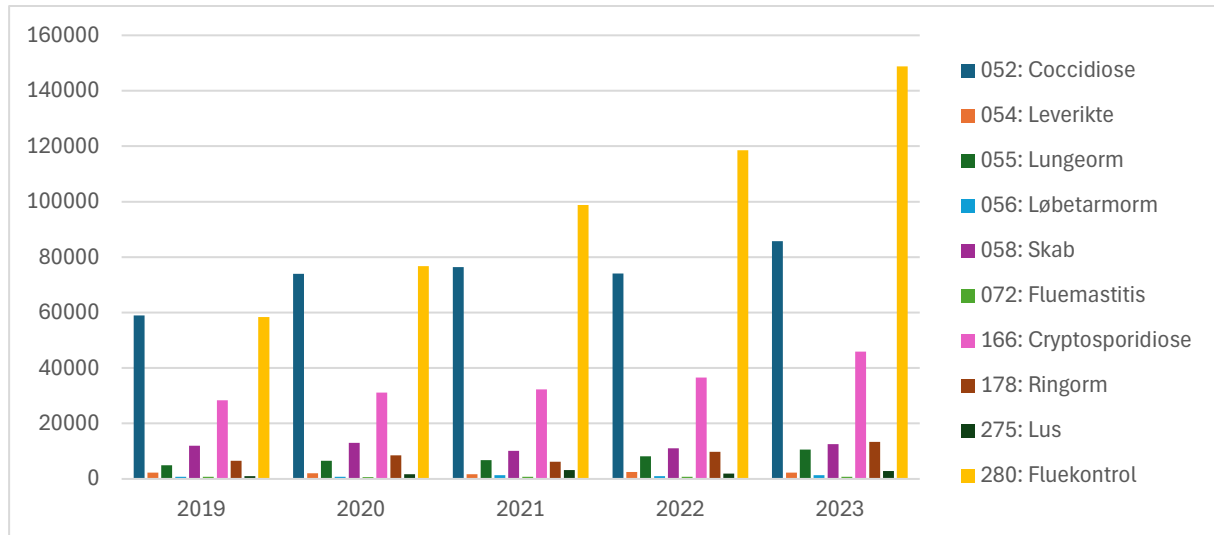
Data er trukket fra kvægdatatabsen af Jørgen Nielsen, SEGES Innovation. Datasættet er arkiveret her: [Fra Jørgen\SygdomsCount.xlsx](#) Der er udvalgt en række sygdomskoder, som vurderes at have direkte forbindelse til parasitære eller lign. infektioner. Nedenstående grupperinger er brugt.

Dyregruppe:	1: Tyr under 6 mdr (også stude) 2: Tyr over 6 mdr (også stude) 4: Kvie under 6 mdr 5: Kvie over 6 mdr 6: Ko
Produktionsform (Øko/Konv)	Afgjort ud fra den brugsart, som var gældende på den registrerede sygdomsdato: Konventionelt Økologisk Ud fra følgende brugsarter: 13 Kød, økologisk 15 Kød, ungdyr, økologisk 16 Mælk, økologisk 20 Mælk, ungdyr, økologisk 57 Kød, andet, økologisk
Bedriftstype	Om dyret står på en mælkeleverende bedrift: Ikke mælk Mælk Dvs. om besætningen, som dyret står i på sygdomsdatoen, er ejet af en mælkeproducent (opgjort på månedsbasis)
Sygdomskoder	052: Coccidiose 054: Leverikte 055: Lungeorm 056: Løbetarmorm 058: Skab 072: Fluemastitis 166: Cryptosporidiose 178: Ringorm 275: Lus 280: Fluekontrol

Resultaterne består af en simpel optælling af sygdomsregistreringer og der er ikke udregnet hvor stor en andel registreringer der er fx per årscyklus, per gruppe eller lign.

Resultater og diskussion

Antallet af sygdomsregistreringer for de 10 udvalgte sygdomskoder og på tværs af bedriftstype, dyregruppe og produktionsform, varierer mellem årene 2019 og 2023 fra en total på 181.252 registreringer (2019) til 331.582 registreringer (2023), se Figur 1. Året 2024 er ikke medtaget i Figur 1 da datasættet endnu ikke er fuldstændigt.

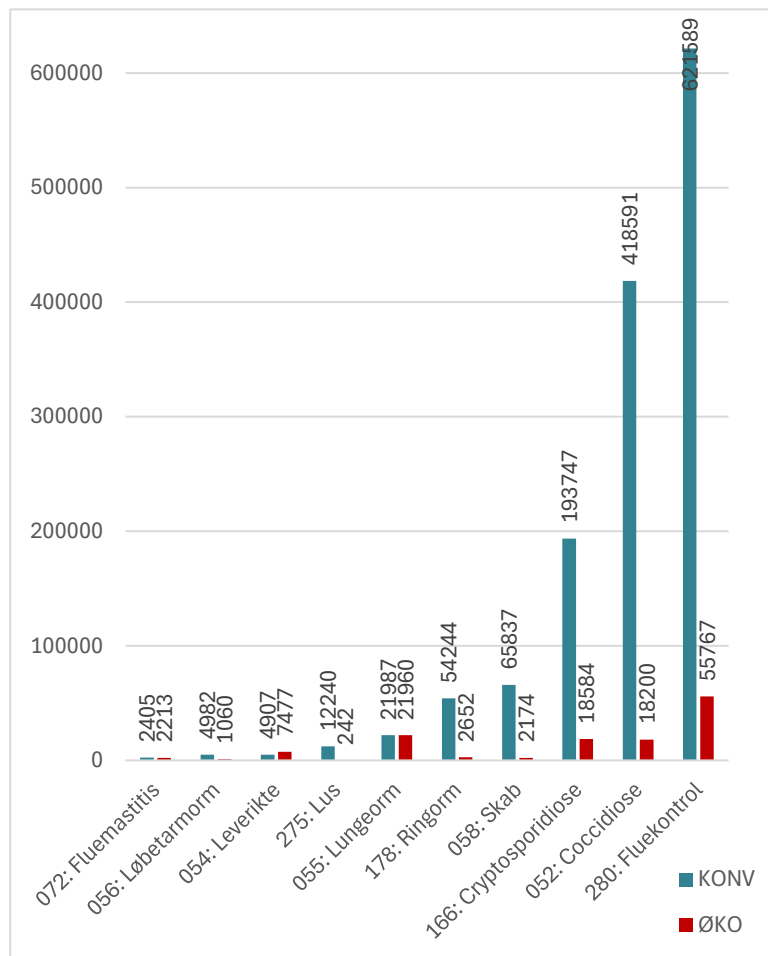

Figur 1 – Fordelingen af registreringer over de seneste år og forskellige sygdomskoder.

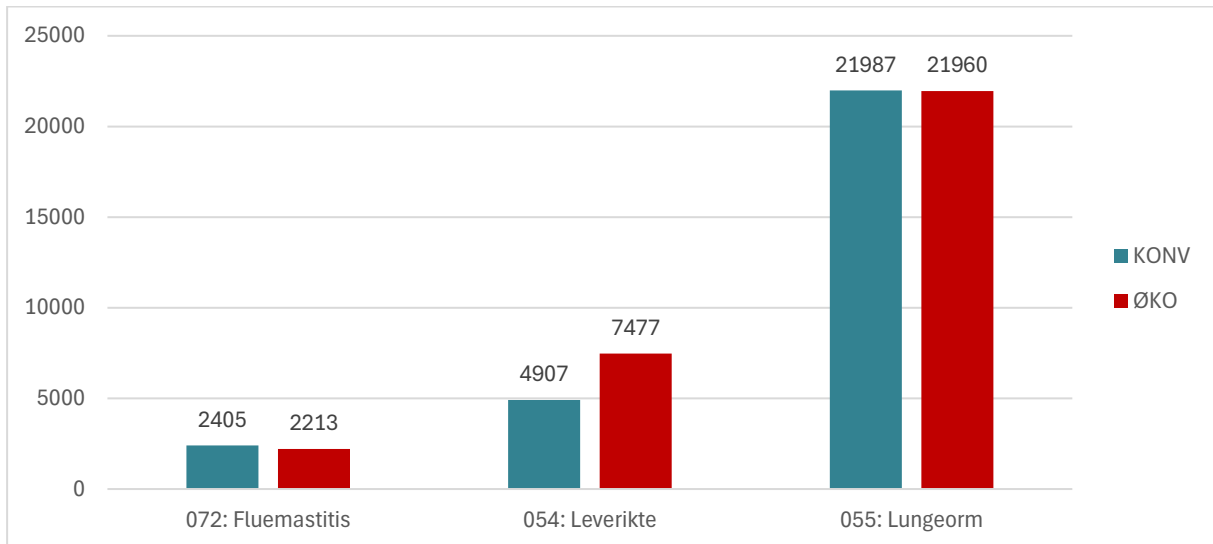
Det er interessant om stigningen i visse sygdomskoder siden 2019 skyldes den meget tørre sommer 2018, hvor mange parasitter potentielt er udtørret på markerne.

Summes der op på tværs af årene (2024, indtil september, inkluderet), og fordeles ud på registreringer der hhv. tilfalder dyr fra økologiske og konventionelle bedrifter ses det, at der for de fleste sygdomskoder er langt flere registreringer fra dyr fra konventionelle bedrifter (Figur 2). Det hænger selvfølgelig direkte sammen med, at der er mange flere konventionelle kvæg i Danmark (Fx for mælkekvægsbedrifter udgør økologiske køer kun ca. 12,6% i 2024).

Ikke desto mindre er der for både Fluemastitis, Leverikte og Lungeorm lige så mange eller flere registreringer i økologien som i det konventionelle. Det indikerer, at der er et forholdsmæssigt stort problem med særligt disse parasitter på økologiske bedrifter (Figur 3).

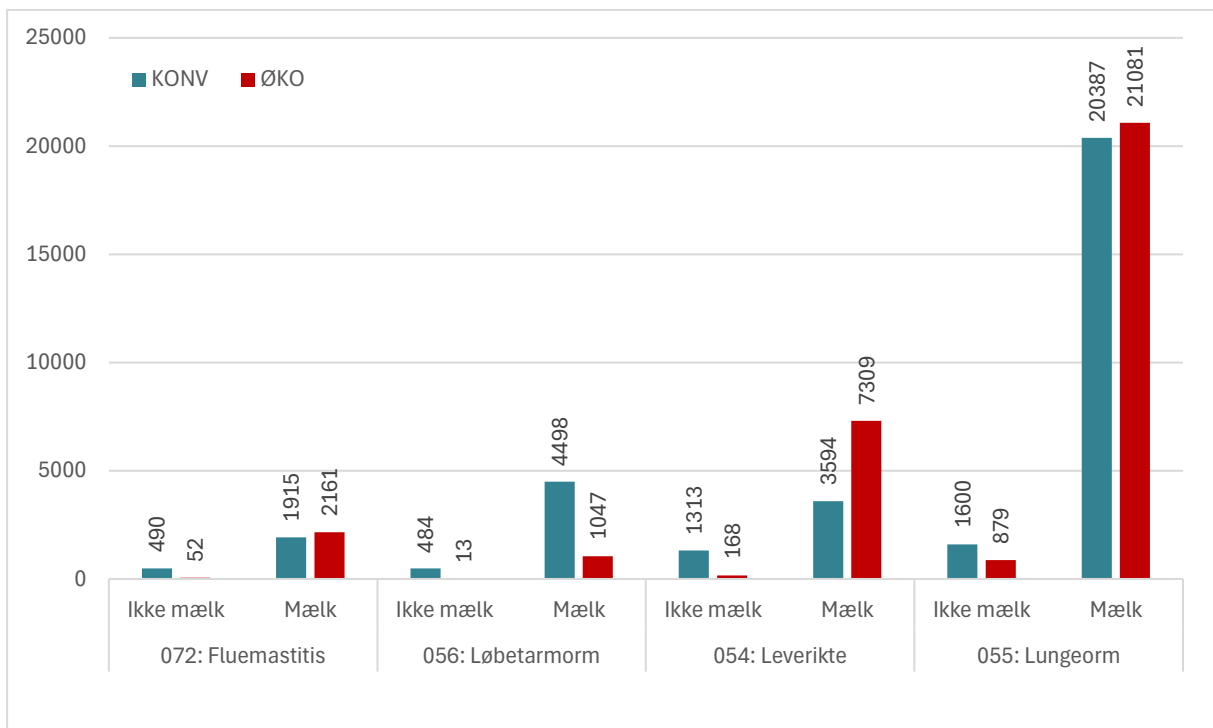
Figur 2 – Fordelingen af registreringer mellem konventionelle og økologiske dyr på de forskellige sygdomskoder

Figur 3 – De 3 sygdomskoder hvor der er lige så mange eller flere økologiske registreringer som konventionelle.

Yderligere udgør økologiske dyr 17,5% af alle registreringer af løbetarmorm, som også er en forholds- mæssig stor andel.

Hvis vi kigger på fordelingen af registreringer mellem hhv. ikke-mælkeleverende og mælkeleverende besætninger for de 4 sygdomskoder med de største andele af økologiske dyr, ses det, at der generelt er relativt få registreringer på bedrifter som ikke er mælkeleverende (Figur 4).

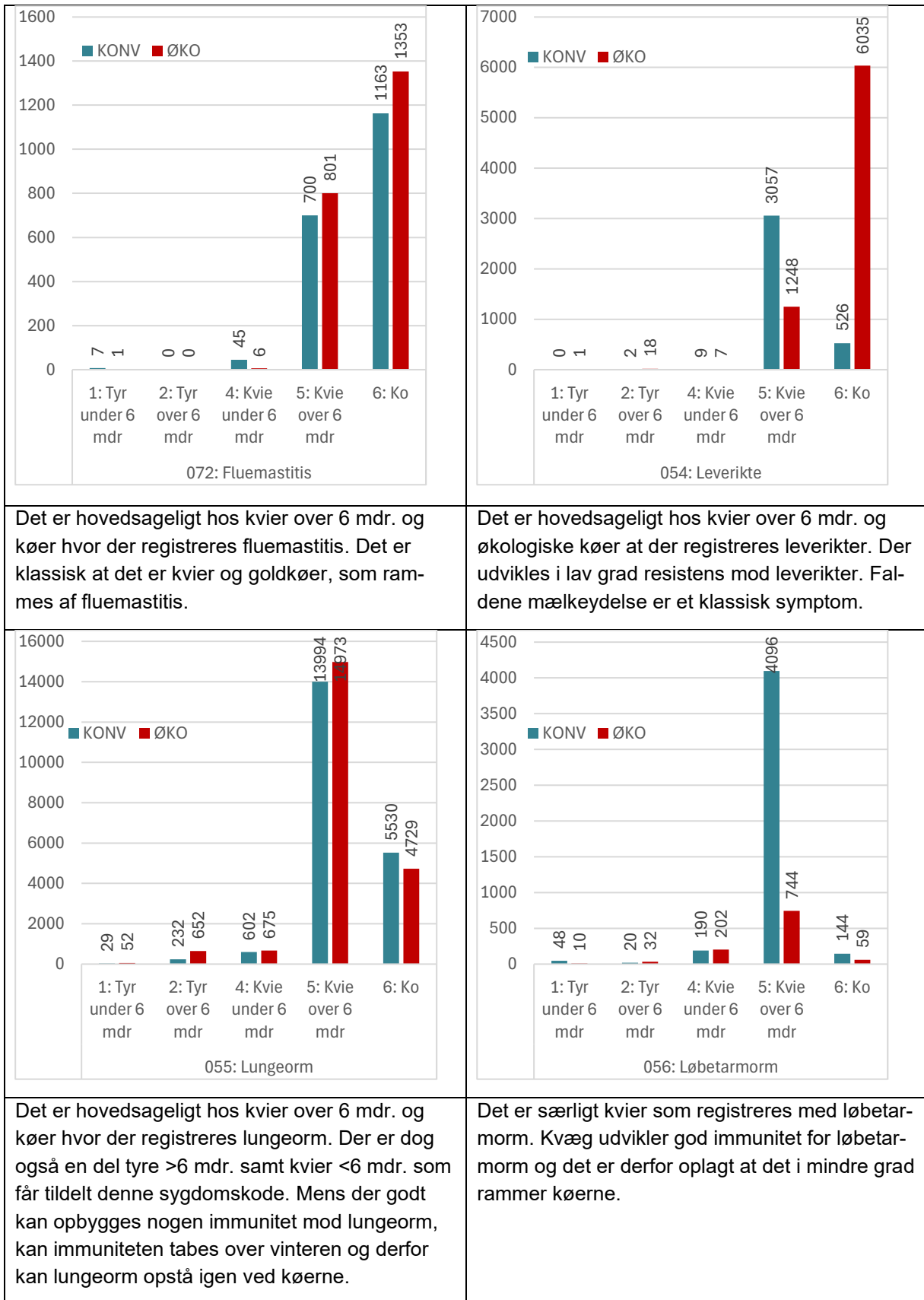

Figur 4 – Fordeling mellem registreringer fra mælkeleverende og ikke-mælkeleverende bedrifter, for hhv. økologiske og konventionelle dyr, for de 4 sygdomskoder hvor der er størst andel af økologiske dyr.

Dykker vi mere ned i hver af disse sygdomskoder og kigger specifikt på mælkeleverende bedrifter, hvor der er flest registreringer, og fordeler data ud over de forskellige dyregrupper får vi nedenstående billede (Figur 5)

Mælkeleverende bedrifter

Summeret fra 2019-2024 (september)

Figur 5

Konklusion

Ved denne simple optælling fremkommer det, at økologiske kvægbedrifter for en række sygdomskoder, forbundet med parasitære infektioner, har en forholdsmæssig stor repræsentation af registreringer. Det gælder særligt for lungeorm, leverikter, løbetarmorm og fluemastitis. Disse forbindes klassisk med afgræsning, og det er derfor oplagt at økologiske dyr er mere udsat.

For at sikre dyrevelfærd samt mindst muligt brug af antiparasitære midler, som har negative effekter på økosystemerne, er det vigtigt at forebygge behandlingskrævende parasitinfektioner via god management.

Appendiks

Datasættet er arkiveret her: [Fra Jørgen\SygdomsCount.xlsx](#)